

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 29. Impedimentum cognationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

215 Denique error conditionis servilis matrimonium dirimit inter liberum & servam, vel liberam & servum, cap. *vult* de conjug. servor. Non tamen inter duos servos. Servus namque valide contrahit cum serva, quam putat esse liberam, cap. *siquis*, & cap. *ad nostram* tit. cod. Sed & si liber contraheret cum serva, sciens conditionem servitutis ipsius, valeret matrimonium, cap. *vult* citato.

CAPUT XXVIII.

Impedimentum voti.

216 **N**omine voti hic intelligitur solemne castitatis votum, quod emittitur per professionem religionis approbatam, vel sacri Ordinis susceptionem. Utrumque enim matrimonium dirimit. Clement. un. de consanguin. Et qui cum tali voto contrahit, excommunicationem latae sententiae incurrit. Ibidem. Vide Tridentinum sess. 24. de Sacram. Matrim. can. 9. Et quia vota simplicia, quae post biennium Novitatus emittuntur in Societate, verè efficiunt Religiosos, ipsa etiam subsequens dirimunt matrimonium. Gregorius XIII. in Bulla *ascendente Domino*. Imò solemne religionis votum tanto privilegio decoratum est à Christo, ut si emittatur post matrimonium ratum antè consummationem, illud sic dissolvat, ut, secunda professione, conjux in saeculo superflua ex tunc aliud matrimonium contrahere possit, priorè conjugè in Monasterio vivente. Tridentinum ibidem can. 6.

217 Non potest tamen ad alias nuptias convolare, nisi post ipsius professionem. Et ideo favore religionis conjugatus conceduntur duo menses (velut Novitatus quidam) post contractum de praesenti matrimonium, ad deliberandum de religionis ingressu; intra quos, is qui deliberat, comparati petenti non tenetur reddere debitum, nec matrimonium consummare, potestque, comparate invitata, Monasterium ingredi, quamdiu non consummavit, cap. *verum*, cap. *ex publico*, & cap. *ex parte* de convers. conjugat. Id tamen privilegium non competit voto emisso per susceptionem Ordinis sacri. Extrav. un. Joan. XXII. de voto. Nec competit supradictis votis simplicibus Societ. Vaquez, alique passim Soc. Scriptores. Ratio est, quia vota illa non faciunt immobiliter Religiosum. Et alias Religiosus Societatis, post illa dimissus, vivente uxore (cum qua antè Societatis ingressum matrimonium contraxerat, sed non consummaverat) cum alia matrimonium contrahere possit. Ex quo turba & scandala frequenter sequuntur. Quia, ob frequentem dimissionis usum, casus iste frequenter accedere possit. Et ideo cum Frater Avila, temporalis Coadjutor, post matrimonium ratum, tempore S. Ignatii fuisset Societatem ingressus, fuit Romae solemniter professus, ut matrimonium illud dissolveretur.

CAPUT XXIX.

Impedimentum cognationis.

218 **T**riplex est cognatio, naturalis, spiritualis, legalis. *Cognatio naturalis*, seu consanguinitas, est propinquitas duorum, vel plurium, ab eodem communi stipite per carnalem generationem descendentium. *Cognatio spiritualis* est propinquitas jure Ecclesiastico inter personas aliquas introducta, ratione Baptismi, vel Confirmationis, vel Pœnitentiae. *Cognatio legalis* est propinquitas personarum ex adoptione proveniens, per quam persona extranea assumitur in filium, vel nepotem, licetque tranfit in potestatem adoptantis, ut ei tanquam hæres succedat.

§. I.

Cognatio naturalis.

In cognatione naturali stipex vocatur illa persona, ex qua aliqui ducunt originem, ut pater respectu duorum fratrum, avus respectu filiorum fratrum, &c.

Distinguitur verò consanguinitas per lineas & 220 gradus. *Linea consanguinitatis*, est ordinata collectio personarum consanguinitatem inter se habentium. Gradus nomine intelligitur distantia personarum consanguinearum à communi stipite. Unde tot sunt consanguinitatis gradus, quot gradus distantiae à communi stipite. Persona proinde, quae stipex dicitur, gradum aliquem non facit. Quippe nemo à seipso distare dicitur.

Linea est duplex, recta & transversa, seu collateralis.

Linea recta, est collectio personarum, quarum una mediata vel immediata descendit ab alia, v. g. in qua filius comparatur ad patrem, avum, &c.

Linea transversa, est collectio personarum, quarum una, nec mediata, nec immediata descendit ab alia, v. g. in qua frater comparatur ad fratrem.

Ad faciliorem computationem graduum consanguinitatis tres statuuntur regulæ, una pro linea recta, duæ pro transversa.

Pro linea itaque recta unica utroque Jure, Canonico & Civili, regula statuitur ista: *tot sunt in linea recta gradus, quot persone, una dempta*. Et ideo pater & filius consanguinei sunt in primo gradu, Avus & nepos in secundo. Proavus & pronepos in tertio. Abavus & abnepos in quarto.

Pro linea transversa duæ sequentes regulæ statuuntur Jure Canonico. Prima: *in regula transversa aequalis* (id est in qua personæ consanguineæ aequaliter distant à communi stipite) *quot gradibus singule in linea recta distant à communi stipite, eisdem distant inter se*. Unde quia fratres & sorores uno tantum gradu à patre suo, vel matre, distant in linea recta, uno etiam tantum gradu distant inter se; atque ideo inter se consanguinei sunt in primo gradu; filii verò fratrum, vel sororum, in secundo. Quia in linea recta duobus gradibus distant à communi stipite. Et sic de aliis.

Secunda regula: *in linea transversa inaequalis* (id est in qua personæ consanguineæ inaequaliter distant à stipite communi) *quot gradibus persona remotior distat à communi stipite, eisdem gradibus ipsa persona distans inter se*. Unde avus à filio sororis suæ distat in secundo gradu: quia filius sororis suæ distat in secundo gradu à communi stipite, scilicet patre avi; duobus gradibus distat à communi stipite, eò quod in linea recta duæ tantum sint personæ, dempto patre avi, scilicet mater (quæ soror est avi) & filius ipsius.

Gradus tamen lineæ transversæ aliter computantur Jure Civili: quot enim gradibus à communi stipite distat, totidem simul sumptis omnes distant inter se, secundum Jus Civile. Sicque duo fratres, quia singuli uno gradu distant à communi stipite, se contingunt in secundo gradu, alter verò eorum cum filio alterius in tertio gradu, & sic deinceps. Eò quod utique Lex Civilis spectet translationem hereditatis: quæ cum transferri nequeat nisi ab una persona in aliam; ideo Jus Civile non constituit duas personas in uno gradu lineæ transversæ, sed numerat personas singulas, ita ut quot personæ sunt, dempto stipite, tot sint gradus in linea transversa. Jus verò Canonicum duas personas in uno gradu constituit, quia spectat matrimonium, quod sine duobus

bus personis stare non potest. Alexander II. cap. ad Sedem 35. q. 5. ubi propterea dicit, quod duo gradus legales, unum gradum canonicum constituunt. Fratres itaque, qui secundum seculares leges dicuntur in secundo gradu, juxta Canones numerantur in primo. Filii fratrum, qui illic numerantur in quarto, hic computantur in secundo. Nepotes vero, qui in sexto ibi, illic numerantur in tertio.

227 Confanguinitas itaque olim quidem matrimonium dirimebat usque ad septimum gradum; sed jure novo Concilii tam Lateranensis IV. quam Tridentini solum dirimit usque ad quartum inclusive. Et in primo quidem gradu linea recta valde probabiliter illud dirimit jure naturali, prout insinuat Ambrosius epist. 66. ne pater accipiat filiam suam in uxorem, interdictum est jure naturali. Eo quod conjuges aequalem habeant potestatem dominativam in mutua corpora; jure vero nature indecens videatur, quod filia potestatem habeat dominativam in corpus patris, aequalem cum patre: utique illius potestatis in ordine ad generationem resistere videtur pudor à natura impressus, qui & offendit turpe esse, quod filia revelet turpitudinem patris sui in actu conjugalium, excepto saltem casu metaphysico necessitatis extremæ, quo genus humanum aliqui perire oporteret. Quod quia falso exillimarunt filia Loth, post eversionem Sodomorum, à Chrysolomo excusantur in eo quod patrem suum ebrium cognoverunt.

228 Idem aliqui probabiliter docent de primo gradu lineæ transversæ, sive de matrimonio inter iratrem & sororem; tamen si oppositum videatur probabilius. Alias Deus humanum genus non sic instituit, ut statim ab initio necessarium fuisset matrimonium inter fratres & sorores; ut necessarium fuit inter filios & filias Adam.

229 Siquis objiciat, turpe esse, quod frater revelet turpitudinem fororis suæ. Respondeo turpitudinem illam non habituram locum in statu nature integræ. In hoc tamen statu nature corruptæ, Gentiles solius luminis nature ductu matrimonia fororum cum fratribus abhoruerunt. Et Tertullianus Apolog. c. 9. Gentilibus probro vertit, quod Jovis exemplo incestuosi forent, sorores suas ducendo, uti Jupiter Junonem sororem suam duxit. Sed & Augustinus lib. 15. de Civit. Dei c. 16. dicit, quod etiam apud quosdam Gentiles perverfis legibus permittantur fraterna conjugia; melior tamen consuetudo ipsam malis exhorere licentiam, ita ut vel ipse Lucretius, & passim Poetæ incestos appellent partus fororum ex fratribus; & Lucianus in Necromantia connubia fratrum cum fororibus nefanda apud inferos haberi non dubitet. Propter quod etiam Innocentius III. cap. gaudemus de divort. decrevit, infideles, ad fidem conversos, separandos non esse à matrimonio tempore infidelitatis contracto in secundo gradu consanguinitatis, & deinceps. Sed nihil simile dicit de primo gradu.

§. II.

Cognatio spiritualis.

230 Secundum Tridentinum sess. 24. c. 2. de reformatione matrimonii cognatio spiritualis dirimit matrimonium inter baptizatum & baptizantem, baptizatiq; patrem & matrem. Necnon inter suscipientes de baptismo, & susceptum, susceptiq; patrem & matrem, non ultra. Et idem proportionaliter statuit de cognatione, quæ ex Confirmatione contrahitur, quam dicit matrimonium solum dirimere inter confirmantem & confirmatum, confirmatiq; patrem & matrem, suscipientemque de Confirmatione, susceptiq; patrem

Tom. III.

& matrem. Omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

Præterea idem Concilium ibidem statuit, ut unus tantum, sive vir, sive mulier... vel ad summum unus & una baptizatum de fonte suscipiant. Et ut Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab eis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum vel eos tantum ad illum suscipiendum admitat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant. Ex quibus

Sequitur 1°. inter susceptorem & susceptricem non exurgere spiritualis cognationis impedimentum.

2°. baptizatum inire posse matrimonium cum sorore patris sui.

3°. Parochum committere incestum, si desiderio, vel opere, peccaverit cum matre infantis à se baptizati.

4°. baptizatum scienter (absque necessitate) propriam prolem, contrahere spirituales cognationem cum uxore sua, impediendam ipsam à petitione debiti.

Dixi absque necessitate: quia in mortis articulo, quando alius non reperitur, qui baptizes, pater aut mater, tunc baptizando, nullam contrahunt cognationem, quæ matrimonii usum impediatur, uti declarat Rituale Pauli V. Eam tamen contrahit baptizatus prolem suam illegitimam ex fornicatione susceptam. Quia in Tridentino nulla invenitur exceptio, nisi respectu patris, vel matris, prolem ex matrimonio susceptam in necessitate baptizantis. Fagnanus ad cap. veniens de cogn. spir. Et quia fraus & dolus nemini debet patrocinari, si fraudulenter quis baptizaverit prolem suam ex fornicatione susceptam, ut liberaretur à promissione ducendi matrem, non idcirco liberaretur ab obligatione istius promissionis, sed teneretur petere dispensationem.

Sequitur 5°. in casu quo plures tangunt baptizatum, si nullus eorum in patrum designatus sit à parentibus, vel saltem à Parocho (cujus est in defectum parentum designare) nullum ex ipsis contrahere spiritualis cognationis impedimentum, uti colligitur ex allatis verbis Tridentini: si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, spirituales cognationem nullo modo contrahant. Si tamen plures quàm unus & una designati fuerint, nec appareat quis prior sit designatus, omnes contrahunt cognationis impedimentum, uti S. Congregatio respondit apud Fagnanum ad cap. ex litteris de cognat. spir.

Sequitur 6°. in casu quo designatus per procuratorem levat infantem, cognationem spirituales à procuratore non contrahi, utpote non designato, nec levante nomine suo, sed patris designati. An vero designatus, per procuratorem levans, contrahat impedimentum cognationis? Negant aliqui, ad id requirentes actionem personalem. Sed S. Congregatio Concilii declaravit contrahere, ut videre est apud Fagnanum ad cap. veniens de cognat. spir.

Ex collatione etiam Sacramenti Pœnitentiæ exurgit cognatio spiritualis inter Confessarium & filium vel filiam confessionis, quæ licet non sit impedimentum matrimonii, facit tamen ut accessus Confessarii ad istam confessionem habeat rationem eujusdam iunctis, necessario in confessione exprimentandam. Quia, ut Synmachus dicit can. omnes 30. q. 1. omnes quos in pœnitentiâ suscipimus, isti nostri sunt spirituales filii, ut & ipsi quos vel nobis suscipimus, vel urine merisimo vocabulo nostri

Tit

gentibus, unda sacri baptismatis regeneravit. Sylvester quoque docens admonet unumquemque Sacerdotem, ut nullus, causa fornicationis, ad suam penitentialem accedat. Quia scriptum est: omnes qui in penitentia suscipimus, ita filii nostri sunt, ut in baptismo suscipi. Unde S. Thomas in 4. dist. 42. q. 1. a. 2. ad 8. per penitentiam (inquit) contrahitur quoddam socius inter Sacerdotem & mulierem consentientem, simile cognationi spirituali (quæ contrahitur per baptismum) ut tantum peccat eam carnaliter cognoscens, ac si esset sua spiritualis filia. Et hoc ideo quia maxima familiaritas est inter Sacerdotem & consentientem, & ex hoc ista prohibitio est inducta, ut tollatur peccandi occasio.

§. III.

Cognatio legalis.

239 **D**irimit matrimonium 1°. inter adoptantem & adoptatum, ejusque descendentes & adoptantis ascendentes usque ad quartum gradum. 2°. inter adoptatum & filios naturales adoptantis. 3°. inter uxorem adoptati & adoptantem, & inter adoptatum & uxorem adoptantis. Et ista dirimens cognatio, sicut & prima, est perpetua; sed secunda solum subsistit durante adoptione, & quamdiu filius naturalis in potestate est patris; alias non cap. unico de cognat. legali.

240 **A**dverte tamen, quod licet aliqui velint hoc impedimentum exurgere non solum ex adoptione perfecta, per quam persona extranea, sui juris exiens, Principis rescripto in alterius veluti patriam transit potestatem, & in familiam ipsius; verum etiam ex imperfecta, per quam persona extranea, in potestate sui patris exiens, ab alio in filium vel filiam adoptatur, sic tamen ut ex patris vel avi potestate non egrediatur, nec necessarius sit hæres ex testamento patris adoptantis, sed tantum jus habeat ipsi ab intestato succedendi; nec Principis requirit potestatem, sed à Magistratu fieri potest. Probabilius tamen Sylvester, Petrus Ledesma, Valquez, & alii censent hoc impedimentum solum exurgere ex adoptione perfecta, cõ quod matrimonii impedimenta dirimantia in dubio amplianda non sunt, sed potius restringenda, & adoptati per imperfectam adoptionem solum imperfecte gerant similitudinem filii naturalis, hoc ipso quod non transeunt in potestatem & familiam adoptantis.

CAPUT XXX.

Impedimentum affinitatis.

241 **A**ffinitas est propinquitas personarum ex carnali copula proveniens, sive illa licita fuerit, sive illicita. Cujus ratio est, quia cum vir & femina per copulam carnalem fiant una caro; consanguinei unus sic pertinent ad alterum, ut femina fiat affinis consanguineis viri, & vir affinis consanguineis femine; in eodem gradu, in quo ille vel illa consanguineus est, vel consanguinea cum iisdem. Unde per carnalem copulam Titii cum Caja, consanguinei Cajæ in primo, secundo, tertio gradu, &c. sunt affines Titii in primo, secundo, tertio gradu, &c. Consanguinei tamen Cajæ non sunt affines consanguineis Titii. Quia illi soli sunt affines, quorum unus per copulam factus est una caro cum consanguineo vel consanguinea alterius. Cujus defectu pater & filius, ducere possunt matrem & filiam, duo fratres duas sorores, & Titius, qui duxerat Cajam, sororem Sempronii, post mortem Sempronii ducere potest viduam ipsius. Quia Titius per copulam habitam cum Caja, factus est quidem affinis cum fratre Cajæ, aliisque consanguineis ipsius, sed non cum affinibus Cajæ; vidua autem fratris

Cajæ solum est affinis Cajæ, non consanguinea. Et hoc est quod dicitur: affinitas non parit affinitatem: id est, non ideo efficitur affinis consanguineis tuis, quia efficitur affinis tibi; nec per consummationem matrimonii Titii cum sorore mea efficitur affinis consanguineis Titii, sed affinis Titio dumtaxat.

Porro gradus affinitatis eodem modo computandi sunt, quo gradus consanguinitatis; sic tamen ut in arbore affinitatis, stipes, seu principium affinitatis, sit duplex illa persona, per carnalem copulam una caro facta; & in linea recta ejusdem affinitatis sint ascendentes & descendentes personæ, quacum altera facta fuit una caro. Ascendentes quidem, pater, avus, abavus ipsius, &c. descendentes verò, ipsius filii, nepotes, abnepotes, &c. In linea verò transversa sint ipsius fratres & sorores, cognati & cognata, &c.

Necessaria verò est ad inducendam affinitatem, 243 copula perfecta per commixtionem femininam; necessaria proinde effusio feminis intra vas debitum femine: utpote sine qua fieri nequeant una caro. Quod est fundamentum affinitatis. Quæ proinde non provenit ex sola copula sine dicta feminatione; neque ex copula præputera & sodomitica; neque ex matrimonio rato, non consummato.

Affinitas itaque ex copula licita, seu conjugali, 244 matrimonium dirimit usque ad quartum gradum inclusivè; ex illicita, usque ad secundum inclusivè, ut præscribit Tridentinum sess. 24. de reform. matrim. c. 4. Unde Titius, qui sponsalia contraxit cum Caja, & postea fornicatus est cum sorore ipsius, neutram ducere potest. Non Cajam, ob impedimentum affinitatis in primo gradu contractum per fornicationem cum sorore ipsius. Neque ipsius sororem, ob impedimentum publicæ honestatis, ex sponsalibus validis cum Caja ipsius sorore.

In nullo tamen gradu linea transversa affinitatis matrimonium dirimit jure naturæ, nec divino; sed Ecclesiastico dumtaxat; in quo Ecclesia potest dispensare: prout colligitur ex eo quod in lege veteri, frater post mortem fratris, absque liberis defuncti, jubebatur ducere uxorem ipsius, & suscitare semen fratri suo. Neque ex eo quod in omni gradu illius linea Ecclesiæ sæpe dispensat. Videri potest cap. finale de divortio.

In primo tamen gradu linea rectæ, affinitas, 245 si non dirimit matrimonium, saltem impedit vel jure naturali, vel divino, vel gentium. Quia omnes gentes bene instituta semper execrata sunt conjugia privignorum cum novercis suis, ut habetur L. liberi C. de nuptis. Unde Apollolus 1. Cor. 5. auditur (inquit) inter vos fornicatio, qualis nec inter Gentes, ita ut uxorem patris sui aliquis habeat. Sed & Amos 2. Deus sic queritur: filius & pater ejus, inveniunt ad puellam, ut violarent nomen sanctum meum. Et Levit. 20. coitus cum nuru vel noverca sua connumeratur inter gravissima peccata bestialitatis, & sodomie, acerbissimoque ignis supplicio concremari jubetur, qui novercam suam duxerit: qui supra uxorem filiam, duxerit matrem ejus, scelus operatus est: vivas erubescit cum eis, nec permanebit tantum nefas in medio vestri.

Nec obstat exemplum Seleuci, Regis Syriæ, 247 qui videns Antiochum filium suum periculo infirmum, ex languore amoris, quo Stratonicem novercam deperibat; hanc ipsi nupti dedit, ut referunt Valerius Maximus, & Plutarchus. Illud quippe factum connumerandum est inter execranda scelera, prout exemplum Persarum, approbantium nuptias filiorum cum proptis parentibus, uti referunt Herodotus, & Quintus Curtius. Non obstat etiam exemplum Aconia, qui affe-